

Slovenska
filharmonija

*Koncert ob
odprtju nove sezone*

Joseph Haydn

Stvarjenje

VIP 1

15. september 2022 ob 19.30
Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Sezona 2022/23

*Koncert ob
odprtju nove sezone*
Stvarjenje

**Zbor in Orkester
Slovenske filharmonije**

Bart Van Reyn
dirigent

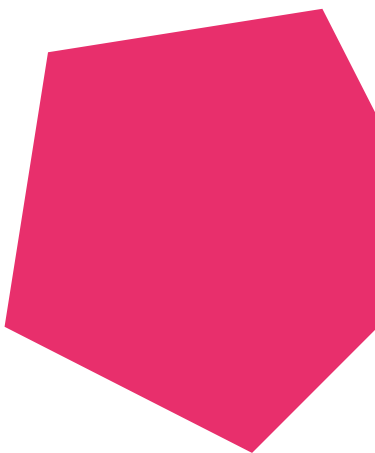
Liesbeth Devos
sopran

Peter Gijsbertsen
tenor

James Newby
bariton

Ana Dolžan
koncertna mojstrica

Jerica Bukovec
priprava zbora

Joseph Haydn (1732–1809)

Stvarjenje, Hob. XXI:2 (1796–1798)

I. del

Uvod: Predstavitev kaosa

Prvi dan

Drugi dan

Tretji dan

Četrti dan

II. del

Peti dan

Šesti dan

III. del

Adam in Eva v rajju

Joseph Haydn, najstarejši izmed trojice velikanov dunajskega klasicizma, predstavlja poseben mejnik, pravzaprav most, med iztekajočim se barokom in prebujajočim se klasicizmom. Usoda, ki mu je namenila mesto v deškem pevskem zboru dunajske stolnice sv. Štefana pod vodstvom mojstra Georga Reutterja ml. ter študij temeljnih baročnih glasbenoteoretskih spisov Johanna Matthesona in Johanna Josepha Fuxa, ga je vodila tudi na dvor Nikolaja I., princa Esterházyja, kjer je leta 1761 zasedel mesto vicekapelnika, 1766 pa kapelnika. Stalna prisotnost dvornih orkestrskih moči mu je omogočala redno preizkušanje in izpopolnjevanje vedno novih, inovativnih kompozicijskih rešitev in glasbenih idej. Čeprav so mu sloves, tako danes kot v času njegovega življenja, prinesla predvsem njegova instrumentalna dela – njegov prihod v London leta 1791 je povzročil senzacionalen odziv, navsezadnje pa ga danes slavimo ne le kot »očeta simfonije«, temveč tudi kot »očeta godalnega kvarteta« – , pa mu je panevropski zvezdniški status priskrbel prav oratorij *Stvarjenje* (*Die Schöpfung*).

Po smrti princa Nikolaja I. je na povabilo impresarija Johanna Petra Salomona leta 1791 odpotoval v London. Za razliko od svojega očeta princ Anton ni imel posebnih zadržkov in je Haydnu dopustil večletno gostovanje v Londonu. London zadnjega desetletja 18. stoletja je bil kozmopolitsko mesto, eno tedaj večjih ekonomskih središč sveta, kar se je odražalo tudi v njegovem glasbenem utripu. Privabljal je vedno nove glasbenike in glasbene navdušence, ki so z raznolikim repertoarjem in prirejanjem mnogoterih glasbenih dogodkov zadovoljevali okus londonskega občinstva. Prav tu je Haydn slišal oratorije Georga Friedricha Händla. Leta 1784 je na pobudo kralja Jurija III. v kolegijski cerkvi svetega Petra pri Westminsteru, kot tudi drugih lokacijah po otoku, potekala večdnevna Händlova komemoracija. Tovrstni dogodki so se vrstili vse do leta 1791, ko so v kolegijski cerkvi z veličastno zasedbo izvajali oratorija *Mesija* in *Izrael v Egiptu*, ki jima je prisostvoval tudi sam Haydn. Močan vtis teh

baročnih mojstrovina ga je spremljal vse do vrnitve na Dunaj leta 1795. Pred odhodom mu je impresarij Salomon predal libreto na temo stvarjenja sveta, ki naj bi bil ponujen že Händlu, a uglasbitve ni doživel. Na podlagi prav tega, danes žal izgubljenega libreta, se je Haydn z baronom Gottfriedom van Swietenom, diplomatom, prefektom cesarske knjižnice ter strastnim zbirateljem Händlovih del, lotil prirejanja in uglasbitve **Stvarjenja**. To ni bil prvi Haydnov oratorij, niti ne prvi, ki ga je ustvaril z baronom van Swietenom, s katerim sta sodelovala že pri oratorijski različici *Sedmih zadnjih Kristusovih besed*. Dve leti intenzivnega dela sta vrhunec dosegli eni prvih – morda celo prvi – izvirnih dvojezičnih kompozicij: pod vplivom Händlovih angleških oratorijev ter prvotnega libreta *Stvarjenje* ni bilo objavljeno le v nemščini, temveč tudi v angleščini. Avtor obeh različic je baron van Swieten, za angleško pa velja, da kljub siceršnji zvestobi bibličnemu in Miltonovemu besedilu bojda zavoljo van Swietnovega neizpopolnjenega znanja angleškega jezika v določenih odsekih zveni nekoliko absurdno. Pod okriljem združenja aristokratskih mecenov Gesellschaft der Associirten, ki ga je ustanovil prav baron, je bilo *Stvarjenje* širšemu občinstvu prvič predstavljeno leta 1799 v dunajskem Burgtheatru. Predtem je bilo nekajkrat že izvedeno v okviru zasebnih priložnosti. Reči, da je bilo občinstvo povsem prevzeto, je omiljevanje odziva: očaranost Dunajčanov naj bi bila tolikšna, da si je bil še orkester primoran vzeti nekaj minut premora.

Tudi ljubljansko občinstvo ob prvi izvedbi ni ostalo ravnodušno. Oratorij je bil v Ljubljani prvič izveden 25. decembra 1801 in požel tolikšno občudovanje, da je ponovitev sledila že na prvi večer novega leta 1802. Vsaj odlomke so v nadaljnjih desetletjih poznali tudi po drugih krajih na Slovenskem, kar potrjujejo ohranjeni rokopisni prepisi v Mariboru, na Ptujju in v Celju. »Nesmrtni skladatelj Haydn«, kot ga je poimenoval prvi zgodovinar ljubljanske Filharmonične družbe Friedrich Keesbacher, je bil zavoljo svojega izjemnega ugleda častni član mnogih

evropskih glasbenih združenj, leta 1800 pa ga je, kot enega prvih, v svoje vrste povabila tudi leta 1794 ustanovljena Filharmonična družba. Njegova vokalno-instrumentalna dela so bila na programih družbe stalnica in, sodeč po ohranjenih katalogih, niso bila nič manj priljubljena od njegovih simfonij, godalnih kvartetov ali drugih instrumentalnih del. Na seznamu kompozicij, ki so jih člani družbe zbrali med letoma 1794 in 1804, med oratoriji poleg *Stvarjenja* najdemo še *Sedem zadnjih Kristusovih besed* ter *Letne čase*.

Zametkom oratorija, širše pojmovanega kot glasbena zvrst za soliste, zbor in orkester, ki običajno brez igre in odrske scene predstavljajo določeno dramsko dejanje, lahko sledimo vse do liturgične drame, pasijona in drugih podobnih kategorij uglasbitev sakralnih besedil v srednjem veku. Skozi stoletja se je njegova formalna zasnova običajno razvijala ob boku sodobne opere, od katere ga je v prvi vrsti ločevala prav njegova sakralna vsebina (praviloma, a ne izključno).

Libreto *Stvarjenja*, ki temelji na starozaveznih besedilih *Prve Mojzesove knjige* in *Psalmov* ter epu *Izgubljeni raj* angleškega pesnika Johna Milтона, je razdeljen na tri dele. Pripovedi nadangelov Gabriela (sopran), Uriela (tenor) ter Rafaela (bas), podkrepljene z ansambelskimi in zborovskimi točkami, nas v prvih dveh delih popeljejo skozi šest dni božjega stvarjenja sveta: nebesnega svoda in zemlje, svetlobe, vodá, rastlinja in živali ter naposled človeka. V tretjem delu angelsko nadomesti človeško, ko nastopita Adam (bas) in Eva (sopran). Dnevi so formalno zasnovani kot sosledje recitativov, arij ter ansambelskih in zborovskih točk. Vsak dan se prične s pripovedjo enega od angelov, ki bolj ali manj zvesto sledi izbranim verzom *Prve Mojzesove knjige*, to pa vsebinsko dopolnjujejo in krepijo kontemplativne solistične, ansambelske in zborovske točke. Vsakega od dnevov sklene zbor s slavilno himno. Tretji del prav tako sledi opisani formalni zasnovi, a navdih črpa iz Miltonove

pesnitve. Adam in Eva v ljubezenski vznesenosti opevata Stvarnika ter njuno srečo v rajskem Edenu.

Orkester v instrumentalnem uvodu *Predstavitev kaosa* odločno in brez ovinkarjenja prične forte v enem samem skupnem »C«, kot da neomajno zahteva popolno pozornost vseh prisotnih, saj pomembnejšega dogodka od božjega stvarstva v zgodovini vesoljstva ni. Nato v tihi, na trenutke skoraj wagnerjanski, razvezom izmikajoči se harmoniji sledi »zven neskončne praznine«. Kako zveni »praznina«, preden je »v začetku Bog ustvaril nebo in zemljo«? Skladatelj iz tišine, gradnik za gradnikom, ton za tonom, preden ti tvorijo intervale in nato akorde, slika začetek stvarjenja. V delu »In bila je svetloba« zbor v spremstvu orkestra nenadoma zazveni bučeče na C-durovem akordu. Za navidezno brezobličnostjo uvoda se, nasprotno, skriva sonatna oblika, nič manj kot reprezentativna oblika glasbenega klasicizma.

Celoten oratorij je platno, na katerem Haydn z barvito glasbeno paleto oživi bitja in naravne pojave: silne viharje, ognjene bliske in uničujoče nalive napoveduje švigajoče valovanje godal, šarmantne figure posnemajo gibanje in oglašanje živali, pihala v tradicionalnem ritmu sicilijanskega plesa ustvarjajo pitoreskno pastoralno vzdušje pašnikov. Kot pri tonskem slikanju ga kompozicijski prijemi Händlovih oratorijev navdihujejo tudi pri rabi mogočnih zborovskih zaključkov, ki zaokrožajo posamezne dneve ter vsakega od treh delov oratorija. Celotna pripoved doseže vrhunec v verjetno najzmagoslavnejšem »Pojte Gospodu vsi glasovi« (»Singt dem Herren alle Stimmen«), ki s triumfalnim *tutti* sklene pripoved o začetku sveta. *Stvarjenje* je optimistično, na trenutke igrivo in nedolžno naivno delo, idiličen prikaz začetka sveta in človeštva, ki je v svoji srži sovpadalo z ideali razsvetljenstva in bilo – ter seveda je – univerzalno spoštovano, kot je spoštovan tudi skladatelj sam. »Naj živi ‚papa‘ Haydn, naj živi glasba!«

Jana Erjavec

Bart Van Reyn

dirigent

Foto: Agnete Schlichtkrull

Bart Van Reyn je eden najbolj iskanih belgijskih dirigentov svoje generacije in izvaja širok repertoar od baročne do sodobne glasbe. Študiral je na Kraljevem konservatoriju v Antwerpnu in Bruslju ter se v izvajanju starejše glasbe izpopolnjeval pri Josu van Veldhovnu na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Dirigiranje je študiral pri Gianluigiju Gelmettiju na tečajih v Sieni in na Dunaju ter se izpopolnjeval pri Friederju Berniusu in siru Johnu Eliotu Gardinerju.

Leta 2000 je ustanovil svoj projektni ansambel Octopus (Hobotnica), ki je kot komorni in oratorijski zbor nastopal samostojno in z belgijskimi orkestri na koncertih in festivalih v Belgiji, po uspehih doma pa tudi v znanih dvoranah v Metz, Parizu, Rotterdamu in Moskvi. Leta 2012 je v Antwerpnu ustanovil še ansambel Le Concert d'Anvers, ki igra na zgodovinska glasbila in izvaja predvsem glasbo 18. in 19. stoletja.

Kot dirigent asistent je sodeloval z opernimi hišami in festivali v Bruslju, Antwerpnu, Gentu, Potsdamu, Baslu in Nancyju, znanimi dirigenti Josom van Veldhovnom, Michelom Tabachnikom, Hansom-Christophom Rademannom, Philippom Herreweghejem in Marekom Janowskim, skladatelji Stevom Reichom, Tanom Dunom, Jamesom MacMillanom in Kaijo Saariaho ter

orkestri, kot so Bruseljska filharmonija, Simfonični orkester Antwerpen, orkestra B'Rock in Il Gardellino, Brandenburški simfoniki, Nizozemski komorni orkester in Danski nacionalni simfonični orkester. Doslej je dirigiral nekaterim najbolj znanim pevskim ansamblom: Nizozemskemu komornemu zboru, Danskemu, Berlinskemu, Srednjenemškemu in Flamskemu radijskemu zboru, Vokalnemu ansamblu Južnonemškega radia Stuttgart, ansamblom Collegium Vocale Gent, Cappella Amsterdam in BBC Singers.

Od leta 2016 je glavni dirigent Danskega radijskega zbora, leta 2019 pa je bil imenovan še za glasbenega vodjo Flamskega radijskega zbora. Od leta 2022 je tudi stalni gostujoči dirigent orkestra Anima Eterna Brugge.

V letošnjem letu je njegov posnetek oratorija *Jezusovo vstajenje in vnebohod (Die Auferstehung und Himmelfahrt Jesu)* Carla Philippa Emanuela Bacha prejel nagrado Diapason d'Or.

Liesbeth Devos

sopranistka

Foto: Bruno Bonansea

Belgijska sopranistka **Liesbeth Devos** je sprva igrala oboo in nato študirala petje pri Stephanie Friede na Kraljevem konservatoriju v Antwerpnu. Je prejemnica prve nagrade na tekmovanju Kurta Leimerja v Zürichu, bila je finalistka tekmovanja v samospěvu Bavarskega radia v Bayreuthu ter Mednarodnega pevskega tekmovanja Dvorane Wigmore in Neodvisne opere.

Doslej je nastopila na odrih opere La Monnaie, Flamske opere, Valonske kraljeve opere, Gledališča La Fenice, Opere San Francisco, Festivala Aix-en-Provence, BAM v New Yorku in Opere Rouen. Poustvarila je številne operne vloge, med njimi Belindo (*Dido in Enej*), Galatejo (*Akis in Galateja*), Zerlino (*Don Giovanni*), Evridiko (*Orfej in Evridika*), Galatejo (*Akis, Galateja in Polifem*), Danico (*Svatba*), Melpomeno (*Atis*), Vagausa (*Juditino zmagoslavje nad Holofernovim barbarstvom*), Despino (*Così fan tutte*), Lucio (*Onečaščenje Lukrecije*), Elviro (*Italijanka v Alžiru*), Prvo nečakinjo (*Peter Grimes*), Mrs. Wordsworth (*Albert Herring*) in druge.

Kot solistka sodeluje z orkestri Amsterdam Sinfonietta, Orkester Gulbenkian, Les Arts Florissants, Simfonični orkester Antwerpen, Bruseljska filharmonija, Orkester Dijon – Burgundija, Društvo Händel in Haydn iz Bostona ter Württemberška filharmonija iz Reutlingena. Nastopa z dirigenti, kot so William Christie, Masaaki Suzuki, Karel Deseure, Richard Egarr, Ivo Venkov, Gergely Madaras, Michael Schönwandt, Rinaldo Alessandrini, Bo Holten, Robert Groslot, Bruno Bartoletti, Bart Van Reyn, Dirk Vermeulen in Leif Segerstam.

S posebno naklonjenostjo se posveča komorni glasbi. Redno sodeluje s komornimi ansambli, med njimi s kvartetom Taurus, Malibrán in Asasello ter kvintetom Het Collectief.

Njeni posnetki pesmi in duetov Clare in Roberta Schumanna *Liebesfrühling (Ljubezenska pomlad)* so izšli pri založbi Phaedra. Sodelovala je tudi pri snemanju več DVD-plošč, med njimi pri operah *Smrt v Benetkah* z Gledališčem La Fenice in *Viljem Tell* z Valonsko kraljevo opero.

V prihajajoči sezoni bo med drugim v Operi Zuid debitirala kot Helena v *Snu kresne noči* Benjamina Brittna. Načrtuje še nastop s Simfoničnim orkestrom Antwerpen in Bruseljsko filharmonijo.

Peter Gijsbersten

tenorist

Foto: Maurice Lammerts van Bueren

Tenorist **Peter Gijsbersten** sodi med vidnejše glasbenike mlajše generacije na Nizozemskem. Je dobitnik več nagrad, med njimi nagrade *Nederlandse Muziekprijs*, nagrade John Christie festivala Glyndebourne in kar trikrat nagrade na mednarodnem pevskem tekmovanju IVC v Den Boschu.

Doslej je poustvaril številne operne vloge: Romea v Gounodovi operi *Romeo in Julija*, Gonzalva v Ravelovi *Španski uri* (obe v Operi Zuid), Alfreda v Verdijevi *Traviati* (Škotska opera, Operni festival Longborough), Ferranda v Mozartovem *Così fan tutte* (Operni festival v Dorsetu), Tamina v Mozartovi *Čarobni piščali* (Škotska opera, Opera Fribourg, Opera Zuid), Novice v Brittnovem *Billyju Buddu* (Gledališče Bolšoj, festival Glyndebourne

in BAM New York), Janiček v Janáčkovi operi *Dnevnik izginulega* (Lyonska opera, Glasbeno gledališče Transparant) in Akis v Händlovem oratoriju *Akis in Galateja* (Operni festival Dorset, Opera Fribourg). Na koncertnih odrih je med drugim izvajal Bachov *Pasijon po Mateju* s Kraljevim orkestrom Concertgebouw, Henzejevo skladbo *Kammermusik 1958* s Simfoničnim orkestrom Severnonemškega radia iz Hamburga in *Pulcinello* Stravinskega z Rotterdamskim filharmoničnim orkestrom.

Pri založbah Pahaedra in MDG je posnel več zgoščenk z deli Straussa, Schuberta, Roberta Schumanna, Clare Schumann, Duparca, Mortelmansa in van Hoofa.

Bi je tudi član žirije na pevskem tekmovanju IVC ter eden od mentorjev na Mednarodnem mojstrskem tečaju Udo Reinemann.

V prihodnje bo ponovno nastopil kot Janiček v Janáčkovi operi *Dnevnik izginulega* v Glasbenem gledališču Transparant v Antwerpnu, med drugim pa se bo predstavil tudi v vlogi Don Joséja v Bizetovi *Carmen* na Opernem festivalu Longborough.

James Newby

baritonist

Foto: Slawomir Grenda

Baritonist **James Newby** je bil izbran za BBC-jevega »umetnika nove generacije« 2018–2021 in »vzhajajočo zvezdo« Orkestra dobe razsvetljenstva 2017–2019. Za »vzhajajočo zvezdo« ga je nominirala tudi Dvorana Barbican, članica Organizacije evropskih koncertnih dvoran (ECHO), s katero v prihajajoči sezoni načrtuje številne recitale.

Je dobitnik vidnejših priznanj, med drugim nagrade Richarda Tauberja za najboljšo interpretacijo Schuberta na Mednarodnem pevskem tekmovanju fundacije Kohn leta 2015 v Dvorani Wigmore v Londonu, kjer odtelej pogosto nastopa, ter prestižne nagrade sklada Borletti-Buitoni, ki jo podeljujejo obetavnim in nadarjenim umetnikom. Svojo prvo zgoščenko z naslovom *Wonder as I Wander* je s pianistom Josephom Middletonom izdal pri založbi BIS Records leta 2020. Posnetek je bil nagrajen z Diapason d'Or Découverte, v reviji *Gramophone* pa so Newbyja prepoznali kot »impresivnega umetnika«.

Od leta 2019 je član opernega ansambla Državne opere v Hannoveru, kjer je lani prejel posebno pohvalo za poustvaritev Eddyja v operi *Greek* Marka Anthonyja Turnagea. V matičnem gledališču je poustvaril še Guglielma v Mozartovi *Così fan tutte* in naslovno vlogo *Evgenija Onjegina* Čajkovskega. Načrtuje debije v Renski nacionalni operi v Strasbourgu in gledališču Liceu v Barceloni.

Na različnih koncertnih odrih se je predstavil s Simfoničnim orkestrom BBC, Londonskim filharmoničnim orkestrom in ansamblom Britten Sinfonia. Sodeloval je z dirigenti, kot so David Bates, Jonathan Cohen in John Butt. Med vrhunce letošnjega leta uvršča nastop v Dvorani Wigmore v Schubertovi *Lepi mlinarici* in z Nacionalnim orkestrom BBC iz Walesa v Bachovem *Pasijonu po Mateju*. Nastopal je tudi na evropski koncertni turneji Orkestra dobe razsvetljenstva, pod dirigentskim vodstvom Juanja Mene pa je v ZDA debitiral s Simfoničnim orkestrom iz Cincinnatija.

Zbor Slovenske filharmonije

Gregor Klančič

umetniški vodja Zbora Slovenske filharmonije

Foto: Janez Kotar

Začetek organiziranega zborovskega udejstvovanja na Slovenskem je mogoče poiskati v delovanju predhodnic Slovenske filharmonije. Tako vemo, da je lasten vokalni sestav imela že Filharmonična družba in z njim oblikovala koncerte od konca 18. stoletja naprej. V 19. stoletju, v času močnih narodnostnih teženj, je svoj zbor, katerega člani so z uspehom nastopali že tudi v tujini, ustanovila osrednja slovenska glasbena organizacija Glasbena matica. Po drugi svetovni vojni in razpustitvi Glasbene matice je zbor ponovno zaživel kot del Slovenske filharmonije. Leta 1976 se je profesionalna zborovska tradicija za nekaj časa prekinila, in sicer vse do leta 1991, ko je bil kot društvo posebnega družbenega pomena na novo ustanovljen poklicni sestav Slovenski komorni zbor, ki od leta 1998 deluje v okviru Slovenske filharmonije.

Zbor je kar dve desetletji vodil Mirko Cuderman, od leta 2012 do danes pa so se kot umetniški vodje zvrstili Martina Batič, Borut Smrekar in Gregor Klančič. Poleg najvidnejših slovenskih dirigentov so ga vodili tudi številni ugledni mednarodni umetniki, kot so Eric Ericson, Tõnu Kaljuste, Grete Pedersen, Kaspars Putniņš, Günther Theuring in Stephen Layton. Zbor v sklopu svojih abonmajskih ciklov pripravlja koncerte, na katerih izvaja a cappella in vokalno-instrumentalno glasbo, ter redno sodeluje pri izvedbi vokalno-instrumentalnih del z Orkestrom Slovenske filharmonije. Kot edini poklicni koncertni vokalni sestav v Sloveniji se v veliki meri posveča ohranjanju domače glasbene dediščine. Od leta 2016 je Zbor Slovenske filharmonije član Evropskega združenja profesionalnih pevskih zborov TENSO.

Orkester Slovenske filharmonije

Matej Šarc

direktor in umetniški vodja Orkestra Slovenske filharmonije

Foto: Janez Kotar

Orkester Slovenske filharmonije se lahko skupaj s svojimi predhodnicami (Academio Philharmonicorum, Filharmonično družbo in prvo Slovensko filharmonijo) pohvali z bogato tradicijo, kar ga uvršča med najstarejše podobne institucije v Evropi. Njegove korenine segajo v leto 1701, ko so domači plemiči po zgledu italijanskih družb ustanovili Academio Philharmonicorum, katere osrednji namen je bil spodbujanje glasbene umetnosti. Njeno delo je v času prevlade meščanstva nadaljevala Filharmonična družba (1794), ki je slovela kot ena boljše organiziranih v Srednji Evropi, zato ne preseneča, da so njeno častno članstvo med drugimi sprejeli tudi Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven, Niccolò Paganini in Johannes Brahms. Kot glavni cilj si je Filharmonična družba zadala izvajanje instrumentalne glasbe, s čimer so bile začrtane smernice sodobnega simfoničnega orkestra.

Ta je z vso polnostjo zaživel leta 1947, ko je bila ustanovljena Slovenska filharmonija. Obudila je bogato koncertno življenje, ki ga je v prejšnjem stoletju in pol zaznamovala Filharmonična družba. Orkester je nenehno rasel, za kar so bili odločilnega pomena najprej domači stalni dirigenti, med temi gre posebna veljava Samu Hubadu, Urošu Lajovcu in Marku Letonji, potem pa tudi številni slavni dirigentski gostje, kot so Carlos Kleiber, Riccardo Muti, Charles Dutoit in Daniel Harding ter solisti največjega mednarodnega slovesa.

Orkester je sprva nastopal v matični dvorani Slovenske filharmonije, od leta 1982 pa pripravlja redne koncerte v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom. Ljubljanskemu občinstvu ponuja raznolike abonmajske cikle, ki vključujejo standardni orkestrski repertoar 18. in 19. stoletja ter tudi najsodobnejšo glasbo in glasbo starejših slogovnih obdobj, s čimer glasbeniki dokazujejo svojo vsestranskost. Združuje najboljše domače glasbenike, ki so se jim po letu 1990 pridružili številni izstopajoči tuji instrumentalisti. Domače uspehe in močno tradicijo so lahko spoznala tudi tuja okolja – v zadnjih desetletjih so turneje in gostovanja Orkester Slovenske filharmonije vodili v najprestižnejše dvorane in na odmevne festivale po vsem svetu. Od leta 2019 je Orkester Slovenske filharmonije tudi rezidenčni orkester Festivala Ljubljana.

Joseph Haydn

Stvarjenje

Gottfried van Swieten po svetopisemskih besedilih Stare zaveze
(Prva Mojzesova knjiga, Psalmi) ter epu Izgubljeni raj Johna Milтона;
prevod iz arhiva SF

I. DEL

UVOD (Predstavitev kaosa)

PRVI DAN

1. Recitativ in zbor

Rafael

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo.
Zemlja pa je bila pusta in prazna.
Tema je bila nad globinami.

Zbor

In duh Božji je vel nad vodami.
Bog je rekel:
Bodi svetloba!
In bila je svetloba.

Uriel

Bog je videl, da je svetloba dobra.
Bog je torej ločil svetlobo od teme.

2. Arija in zbor

Uriel

In izginile so pred svetim žarkom
črne teme pošastne sence:
in vstal je prvi dan.
Zmeda izginja, red počasi vstaja.
Otrpla beži peklerska množica
dol v prepadne globine,
v večno temo.

Zbor

Obup, bes in groza
so spremljali njihov padec
in nov svet je nastal
na Božjo besedo.

DRUGI DAN

3. Recitativ

Rafael

In Bog je naredil oblok
ter ločil vode, ki so bile pod oblokom,
od voda, ki so bile nad oblokom.
Zgodilo se je tako.
Zapihali so silni viharji.
Kot pleve v vetru so drseli oblaki,
zrak so parali ognjeni bliski
in grom je votlo bobnel.
Iz uničujočih nalivov
je na njegovo besedo
prišel poživljajoči dež
in iz sneženih metežev
lahki puhasti sneg.

4. Zbor in sopran solo

Gabriel

Strmeč si ogleduje čudo
vesela truma nebeščanov
in iz njihovih grl glasno odzvanja
hvalnica Stvarniku,
hvalnica drugega dne.

Zbor

In iz njihovih grl glasno odzvanja
hvalnica Stvarniku,
hvalnica drugega dne.

TRETJI DAN

5. Recitativ

Rafael

In Bog je rekel:

Zberejo naj se vode, ki so pod nebom,
na enem kraju in naj se pokaže kopno.

In zgodilo se je tako.

Bog je kopno imenoval zemljo,
zbrane vode pa je imenoval morje.

Bog je videl, da je dobro.

6. Arija

Rafael

Valujoč v penečih se valovih
potuje nemirno morje.

Skalovje in griči vstajajo,
vrhovi gora se pnejo v nebo.

Ravnino, široko položeno,
prečka široki tok reke

v prenekaterem zavojju.

Tiho šumljajoč teče

po mirni dolini bistri potoček.

7. Recitativ

Gabriel

Nato je Bog rekel:

Naj požene zemlja zelenilo,
bilje, ki rodi seme,

in drevje, ki rodi sad po svoji vrsti,
katerega seme je v njem na zemlji.

Zgodilo se je tako.

8. Arija

Gabriel

Sedaj trata zeleni očesu v veselje.

Ta radostni pogled
še lepša cvetja nežni kras.

Tu zeli kot balzam diše,
tu raste za zdravilo nam.

Veje upogiba teža zlatih sadežev,
tu gaj se spleta v hladno senco,
tam strmi hrib okrona zeleni gozd.

9. Recitativ

Uriel

Nebeške trume oznanjajo tretji dan
in slavijo Boga, govoreč:

10. Zbor

Zbor

Uglasite strune, vzemite harfe,
naj zadoni vaša hvalnica!
Vzklikajte Gospodu, mogočnemu Bogu,
saj je nebo in zemljo
razkošno oblekel!

ČETRTI DAN

11. Recitativ

Uriel

Bog je rekel:
Naj bodo luči na nebesnem obloku,
da bodo ločile dan od noči
in naj služijo za znamenja in čase,
za dneve in leta;
in naj svetijo na nebesnem obloku,
da bodo razsvetljevale zemljo.
Hkrati je ustvaril tudi zvezde.

12. Recitativ

Uriel

V vsem sijaju vstaja že
sijoče sonce nam,
kot radostni ženin,
ponosni in veseli velikan
gre na svojo dnevno pot.
S tihim korakom in nežnim sijajem
se plazi mesec tiho skozi noč.
Široki nebesni obok
krasijo brezštevne zlate zvezde.
In božji sinovi
oznanjajo četrty dan
z nebeškimi glasovi,
slaveč njegovo moč:

Zbor

Nebesa oznanjajo božjo slavo
in dela njegovih rok
razkazuje nebo.

Gabriel, Uriel, Rafael

Prihodnjemu dnevu prejšnji pove,
noč, ki je mimo, naslednji pove:

Zbor

Nebesa oznanjajo božjo slavo
in dela njegovih rok
razkazuje nebo.

Gabriel, Uriel, Rafael

Po celem svetu se razve,
v vsakemu ušesu odzvanja,
nobenemu jeziku tuja novica:

Zbor

Nebesa oznanjajo božjo slavo
in dela njegovih rok
razkazuje nebo.

II. DEL

PETI DAN

14. Recitativ

Gabriel

Bog je rekel:
Naj mrgole v vodah živa bitja
in ptice naj letajo nad zemljo
pod nebesnim obokom.

15. Arija

Gabriel

Na mogočnih krilih
se vzdiguje ponosni orel
in reže zrak
v hitrem letu proti soncu.
Jutro pozdravlja

škrjančka vesela pesem,
o ljubezni gruli
nežni golobji par.
Iz vseh grmov in dreves
zveni slavčka mili glas.
Tedaj mu prsi ni še stiskala tesnoba,
še ni za tožbe bil določen
njegov čudoviti spev.

16. Recitativ

Rafael

In Bog je ustvaril velike kite
in vsa živa bitja, ki se premikajo,
in jih blagoslovil, rekoč:
Bodite rodovitni, množite se,
napolnite zrak, razmnožite se
in prepevajte na vsaki veji!
Množite se, prebivalci voda,
in napolnite vse globine!
Bodite rodovitni, rastite,
množite se, veselite se v svojem Bogu!

17. Recitativ

Rafael

In angeli so se dotaknili svojih neminljivih harf
in prepevali o čudežih petega dne:

18. Tercet in zbor

Gabriel

V čudoviti milini stoji
z zelenjem okrašeno
mehko gričevje.
Iz njegovih žil teče
kot kristal čist
hladen potoček.

Uriel

Vesela ptičja jata
radostno frfota
in se ziblje v zraku.
Njeno pisano perje
med letom odseva
zlato sončno luč.

Rafael

Po bistri vodi šviga riba
in se preobrača
v neprestanem gibanju.
Iz temnih globin
se dvigajo morske pošasti
in se pozibavajo
na penečih se valovih.

Gabriel, Uriel, Rafael

Koliko je tvojih del, o Bog!
Kdo pozna njih število?
O Bog! Kdo pozna njih število?

19. Tercet in zbor

Velik je Gospod v svoji moči
in večna je njegova slava.

ŠESTI DAN

20. Recitativ

Rafael

Bog je rekel:
Zemlja naj rodi
živa bitja
po njih vrstah,
živino, laznino in zveri zemlje
po njih vrstah.

21. Recitativ

Rafael

Takoj odpre se zemlje naročje
in rodi na božji ukaz
bitja vseh vrst,
v polni rasti in brez števila.
Tam stoji od radosti rjoveči lev.
Tu skače okretni tiger.
Nemirno glavo dviga hitri jelen.
S plapolajočo grivo skače in rezgeta
močni in ponosni vranec.
Na zelenih tratah se pase
v črede razdeljena goved.

Pašnike pokrivajo kot posajene
volnene, mehke ovčice.
Kot prah se razkropi
z brnenjem in brenčanjem
vojska žuželk.
Z dolgimi zamahi potujejo
po zemlji plazilci.

22. Arija

Rafael

V polnem blesku se sveti nebo,
zemlja odseva s svojim okrasjem.
Zrak napolnjujejo krilate ptice,
v vodi plava množica rib
in tla tlači teža živali.
Pa stvarstvo ni še dokončano.
V celem ni še bitja,
ki bi, hvaležno za vse darove,
hvalilo božjo dobroto.

23. Recitativ

Uriel

In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi,
po božji podobi ga je ustvaril,
moža in ženo ju je ustvaril.
Vdahnil mu je v obličje oživljajočega duha.
Tako je postal človek živo bitje.

24. Arija

Uriel

S častjo in vzvišenostjo obdan,
z lepoto, močjo in pogumom obdarjen,
proti nebu dviga glavo,
mož in kralj narave.
Visoko, široko obokano čelo
oznanja modrosti globoke dar
in iz iskrečih se oči odseva duh,
stvaritelja podoba in odsev.
Na njegove prsi se pritiska
zanj in iz njega izoblikovana
družica lepa in mila.
V radostni nedolžnosti se smehlja,
pomladi enaka,
ljubezen, srečo, radost darujoča.

25. Recitativ

Rafael

Bog je videl vse, kar je naredil,
in glej, bilo je prav dobro.
In nebesni zbori so z glasnimi spevi
slavili konec šestega dne:

26. Zbor

Dokončano je veliko delo,
Stvarnik si ga ogleduje in se ga veseli.
Še naša modrost naj odmeva
v hvalnici Gospodu!

27. Tercet

Gabriel, Uriel

K tebi, Gospod, se dvigajo oči.
Vsi te za hrano prosijo.
In ti odpreš le svojo dlan,
nahranjeni so lačni vsi.

Rafael

Če ti odvrneš svoj obraz,
že strese vse se, vztrepeta.
Če ti svoj dah jim vzameš,
razpadejo v prah.

Gabriel, Uriel, Rafael

Če dahneš le ti zopet,
življenje novo se rodi.
Pomlajena je podoba zemlje
polna mikavnosti in moči.

28. Zbor

Dokončano je veliko delo,
Stvarnik si ga ogleduje in se ga veseli!
Vse naj slavi njegovo ime,
ker le on je veličasten!
Aleluja! Aleluja!

III. DEL

ADAM IN EVA V RAJU

29. Recitativ

Uriel

Iz rožnatih oblakov vstaja
od milih zvokov prebujeno
mlado, lepo jutro.

Z nebesnega oboka
zvenijo čiste harmonije
navzdol na zemljo.

Poglejte ta presrečni par,
kako z roko v roki hodi!

Njuna pogleda odkrivata
toplo hvaležnost.

Kmalu bosta zapela,
Stvarniku glasno hvalnico;
naj jima pritegnejo
tudi naši glasovi.

30. Duet in zbor

Adam in Eva

Tvoje dobrote, Gospod in Bog,
sta polna zemlja in nebo.

Ves svet, tako velik in krasen,
je delo tvojih rok.

Zbor

Blagoslovljena božja moč,
hvala mu odmevaj vekomaj!

Adam

Zvezd najsvetlejša,
o kako naznanjaš novi dan!
Kako krasiš ga sonce ti,
vesolja duša in oko.

Zbor

Oznanjaj na dolgi svoji poti
Gospoda moč in slavo!

Eva

In ti, polnočna tolažba in okras
in vsa sijoča vojska,
razširjajte njegovo slavo
s svojim zbornim petjem.

Adam

Vi, elementi, ki vaša moč
podobe nove venomer poraja,
ve, vlaga in meglice nežne,
ki veter vas zbira in preganja:

Adam, Eva in zbor

Hvale vsi Boga, Gospoda,
kot njegovo ime
je velika njegova moč.

Eva

Nežno šumljajoč ga hvalite, izviri!
Krošnje pripognite, drevesa!
In ve, rastline, cvetlice,
prelestno mu dišite!

Adam

Ve, ki plezate po skalovju,
ve, ki režete zrak s svojim letom,
ve, v globokih vodah:

Adam, Eva in zbor

Ve, živali, slavite Boga!
Hvalite ga, kar dih vam da!

Adam in Eva

O temni gozd, gore, doline,
zahvalo našo pričajte,
od hvalnic naših naj odmeva,
od jutra do večera.

Adam, Eva in zbor

Slava ti, Bog, Stvarnik, slava!
Na tvojo besedo je svet nastal,
zdaj molita te zemlja in nebo,
slavimo te na vekomaj!

31. Recitativ

Adam

Prva dolžnost je izpolnjena,
Stvarniku smo se zahvalili.
Zdaj sledi mi, sopotnica mojega življenja!
Vodil te bom in vsak korak
naj radost novo vzbuja,
in čuda kaže nama neznana.
Tedaj spoznala boš,
kako veliko srečo
nama je Gospod dodelil.
Hvaliti ga venomer,
mu posvetiti srce in čut.
Pridi, sledi mi, vodil te bom.

Eva

O ti, zate sem bila ustvarjena,
moje zavetje, moj ščit, moje vse!
Tvoja želja mi je ukaz.
Tako je Gospod določil
in tebe ubogati mi je
v veselje, srečo in slavo.

32. Duet

Adam

Mila žena,
ob tebi mirno ure mi teko.
Vsak trenutek čista radost,
nobena skrb ne moti je.

Eva

Zvesti mož,
ob tebi polno je srce veselja.
Tebi posvečam življenje,
ljubezen tvoja mi bo plačilo.

Adam

O rosno jutro,
kako poživljaš!

Eva

O hlad večera,
kako krepčaš!

Adam

Kako sladek je
okroglih sadežev sok!

Eva

Kako čudovit je
cvetlic opojni vonj!

Adam in Eva

A kaj brez tebe
bi mi vse to bilo,

Adam

jutranja rosa,

Eva

večerni hlad,

Adam

sadja sok,

Eva

cvetlic opoj.

Adam in Eva

S teboj je vsaka ura lepša,
s teboj jo dvakrat bolj užijem,
s teboj je blaženost življenje,
naj tebi posvečeno bo!

33. Recitativ

Uriel

O srečni par,
kako še srečna bosta,
če lažni privid vaju ne zapelje,
še več želeti, kot imata,
in več spoznati, kot je potrebno!

34. Sklepni zbor

Pojte Gospodu vsi glasovi!
Zahvaljajte se mu za njegova dela!
Naj v slavo njegovemu imenu
tekmuje v lepem petju!
Slava Gospodu naj traja vekomaj!
Amen! Amen!

Vpis abonmajev 22|23

do konca septembra 2022

Vsak delavnik od 11. do 13.

in od 15. do 17. ure

v Slovenski filharmoniji

Kongresni trg 10, Ljubljana

T +386 1 24 10 800

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Slovenska
filharmonija

Glasba in pika.

SLOVENSKO ORGELSKO DRUŠTVO

VABI NA

GLASBENO-FILMSKI SPEKTAKEL

OSREDNJI
KONCERT
20. JUBILEJNEGA
SLOVENSKEGA
ORGELSKEGA
CIKLUSA

20.

ORGELSKI KINO

IMPROVIZACIJE
K NEMEMU FILMU

ZORA
PESEM DVEH LJUDI

ORGLE:
BAPTISTE-FLORIAN MARLE-OUVRARD

SOBOTA, 17. SEPTEMBER 2022, OB 19.30

SLOVENSKA FILHARMONIJA, DVORANA MARJANA KOZINE,
LJUBLJANA

S
L
O
V
E
N
S
K
I
O
R
G
E
L
S
K
I
C
I
K
L
U
S

CENE VSTOPNIC: 16,00 € / 11,00 €*

* POPUST ZA OTROKE, DIJAKE, ŠTUDENTE, UPOKOJENCE, SKUPINE
IN ČLANE SLOVENSKEGA ORGELSKEGA DRUŠTVA

NAKUP VSTOPNIC:

WWW.ENTRIO.SI

ALI 90 MINUT PRED KONCERTOM
NA KRAJU DOGODKA

ZA TRENUTKE, KI JIH CENITE.

Umetnost dobrega življenja je v tem, da znamo slaviti svoje drobne zmage. Lepo preživeti dan, snidenje starih prijateljev ali preprosto to, da ste si ukradli čas za večer s Slovensko filharmonijo – tudi so uspehi, ki jim je vredno nazdraviti z izbranimi mehurčki.

Bjana. Oprta za uspehe.

www.bjana.si

Minister za zdravje opozarja:
Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!

Filharmonična hit parada

na ljubljanski tržnici
v soboto, 17. septembra 2022,
ob 9.30

Slovenska filharmonija

in

Tilen Artač

V primeru dežja
prireditev odpade.

www.filharmonija.si

Slovenska
filharmonija

Glasba in pika.

Foto: Darja Štravs Tisu

Koncertna
mojstrica
Ana Dolžan
v pogovoru z
moderatorjem
Tilnom Artačem

Foto: Darja Štravs Tisu

Sobotno druženje s filharmoniki na
ljubljski tržnici 3. septembra 2022

Kdor še nima abonmaja, nas lahko obišče
v **soboto 17. septembra**, na naši stojnici
in opravi nakup.

Veseli bomo naših zvestih poslušalcev, saj
vas v Slovenski filharmoniji skupaj s Tilnom
Artačem vabimo na prijetno druženje, ki ga
bomo popestrili s številnimi presenečenji
in glasbo v živo.

september, oktober 2022

SOS 1

Melanholija in agonija

28. september 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Simon Krečič, dirigent

Nejc Kamplet, klavir

Zbor Slovenske filharmonije, Komorni zbor Ave

Spored:

Frédéric Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1
v e-molu, op. 11

Alojz Ajdič: Taborišče Ravensbrück, kantata

SIM 1

Sobotna izobraževalna matineja

s predstavitevijo skladatelja Alojza Ajdiča in
kantate *Taborišče Ravensbrück*

24. september 2022 ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

SMS 1

Fantastična

6. in 7. oktober 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Ivor Bolton, dirigent

Spored:

Wolfgang Amadeus Mozart: Simfonija št. 1 v
Es-duru, K. 16

Anton Bruckner: Simfonija št. 5 v B-duru

Vokalno-instrumentalni
program

SOS 2

Ofelija

19. oktober 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Titus Engel, dirigent

Nicole Chevalier, sopran

Spored:

Neville Hall: so flamed in the air

Hans Abrahamsen: Let me tell you

Carl Nielsen: Simfonija št. 4, op. 29, »Neugasljiva«

SIM 2

Sobotna izobraževalna matineja

s predstavitvijo skladb Hansa Abrahamsena in
Nevilla Halla

15. oktober 2022 ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

 europlakat

SiolNET.

 DRUŽINA

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Koncert ob odprtju nove sezone
Vokalno-instrumentalni program – VIP 1
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in
umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Jana Erjavec
Jezikovni pregled: Tanja Svenšek
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, september 2022

Redakcija koncertnega lista je bila končana
12. septembra 2022.

ISSN 2350-5117

**Slovenska
filharmonija**

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10

1000 Ljubljana

T +386 1 2410 800

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.